

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., ¹/₂, an
6 cor., ¹/₄, an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., ¹/₂,
an 9 frcs., ¹/₄, an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 14 fil., a doua órá
12 fil., a treia órá 10 fil.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»

in
Blaş.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XI.

Blaş 2 Novembre 1901.

Numărul 44.

ROMA și UNIȚII.

Un nou semn de dragoste pentru biserica unită, a sosit de la Roma.

Sfinția Sa, Preafericitul Părinte Papa *Leo XIII.* ca să-și arete iubirea față de românii uniți, acum la închierea jubileului de 200 ani de la sta Unire, s'a îndurat a numi pe Rever. Dn *Dr. Vasile Hossu*, de prelatul său domestic.

Seirea acésta a produs la noi cea mai viuă bucurie și va produce pretutindenea în Provincia noastră mitropolitană.

Ilustritatea Sa *Dr. Vasile Hossu*, noul prelat papal, e cel mai tânăr, între membrii veneratului Capitul, dar deosebita sa activitate, meritele și vredniciile sale, sint cunoscute tuturor.

Elev al strălucitului institut de la Propaganda din Roma, unde a eselat printre colegii săi, ajunge de tânăr profesor de teologie în Blaş, de filosofie la gimnas, de rector la internatul de băreți, ér la 1898. de canonic, încredințându-se în același timp și greua sarcină de inspector al dominiilor fundamentale.

„Unirea“ are și ea parte la bucuria acésta: Ilustritatea Sa a fost unul dintre întemeietorii ei și primul redactor al foii.

Alăturându-ne și noi la bucuria generală, dorim noului prelat fericită viață întru lungime de zile!

Dar se lăsăm să urmeze breva de denumire:

LEO PP. XIII.

Dilecte fili salutem et apostolicam benedictionem! Sacrae quae enites doctrinae laus, peculiare erga Romanam Cathedram obsequium et complura inprimis beneficia quae in Antistitem tuum atque

in istam Dioecesim assidue contulisti, Nobis facile persuadent ut euisdem Archiepiscopi votis benigne exceptis, perillustri te honoris titulo pro meritis augeamus. Quare te a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, si quas forte incurreris, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, hisce litteris Antistitem Urbanum seu Pontificalis Domus Praesulem facimus, constituimus, renuntiamus, Tibi dein dilecte fili concedimus ut violaceas vestes induere ac etiam in Romana Curia lineum amiculum manicatum seu Rochetum gestare queas utque utaris fruaris singulis quibusque honoribus, privilegiis, praerogativis, indultis, quibus alii huiusmodi titulo aucti utuntur, fruuntur vel uti, frui possunt ac potuerunt. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die III. Octobris MDCCCCI. Pontificatus Nostri anno vigesimo quarto.

Alois. Card. Macchi m. p.

L. S.

MESAJUL DE TRON.

În alt loc a foii noastre publicăm raportul corespondentului nostru pestan, despre deschiderea corpurilor legiuitoare. În corespondența aceea, cetitorii nostri pot afla aprópe în întregime cuvintul de deschidere, rostit de Maestatea Sa.

Ziarele din capitală constată unanim, că de multă vreme, nu s'a prezentat camerelor un ast fel de mesaj și lung și concepiat cu atâta grije, și în care să se tracteze aprópe toate chestiunile, cari preocupă pe cei ce doresc binele patriei.

Alăturându-ne și noi la constatările aceste, ținem să relevăm din cuvintul tronului două pasaje mai ales, cari ne interesază mai de aprópe și ca pe Români și ca pe preoți. Și facem acésta cu atât mai virtos, cu cât am observat,

că confratii din ziaristica românească trec peste ele, fără ca să le remarce și să le dele importanța ce merită.

Aceste două pasaje sint acele, în cari se vorbește de *autonomia catolică și congrua preoțimel noastre*; două chestii, cari ne-au preocupat fórt mult în timpul din urmă și ne mai preocupă și azi.

Éta ce se spune în mesaj:

„Guvernul nostru și de aci încolo va conlucra cu plăcere, ca chestiunea organizării autonome a bisericei catolice din Ungaria să-și primescă o rezolvare, care să fie potrivită a realiza institutiunea acésta momentósă spre mulțumirea tuturor“.

În cuvintele acestea ale Maestății Sale, noi credem a afla o asigurare, dată de cel mai însemnat factor în stat, că biserica noastră română greco-catolică va rămâne și pe viitor în aceleași drepturi, pe cari le-a avut tot de una, și cari i-au fost recunoscute prin legi și prin bule papali.

Teama, deliniștea și agitațiunea adéncă, de care cu toții am fost cuprinși, la cetirea proiectelor congresului catolic regnicolar, vor dispărea pe viitor, și biserica noastră va continua să fie cu totul independentă de biserica catolică, păstrându-și autonomia sa și fiind scutită de amestecul cu biserica latină din patrie, rămânând a fi supusă direct Sfintului Scaun Apostolic al Romei.

În același timp ne place a crede, că manifestul clerului nostru, dat din Sinodul archidieceșan ținut la 1899 și înaintat factorilor competenți, a fost luat în socotintă și a și avut efectul dorit.

Privitor la regularea congruei preoțimel noastre, mesajul de tron, spune următoarele:

„Chestiunea întregirii venitelor preoțesci, în urma art. de lege XIV—1898 va primi deslegarea definitivă prin regularea congruei preoților catolici de ambele riturile, efectuită cu conlucrarea clerului înalt“.

Și din acest pasaj pentru noi li-curesce o rază de dulce speranță.

Pricepem, că acésta nouă licurire de un viitor mai îndestulit, va fi salutată cu multă bucurie de preoții rurali, cari după mulți ani de școlă ies la parochie, spre a se apuca din adins de economie, ca orî ce țaran, și de multe ori, ca unul din cei mai slabi situați țarani.

Acum în sfârșit și preoțimea noastră va fi împărțită din îngrijirea părintească, de care deja e făcută parte preoțimea catolică din patrie, cu toate că și preoții noștri stau pe aceeași treptă de cultură ca și confrății favorizați, și fac statului aceleași prețioase servicii ca și ei.

Un lucru ne pare nou mai învelitor în regularea congruei preoțimei noastre. Mesajul spune, că regularea acesta se va face „cu conlucrarea clerului înalt”.

Conlucrarea acesta o înțelegem noi așa, că întregirea venitelor nu se va face pentru preoțimea catolică din budgetul statului, ci din procentuarea averilor clerului înalt, va se zică din fonduri catolice.

Și în acesta aflăm noi o speranță, că poziția preoțimei noastre va fi cu mult mai ușoară, de cât a preoților catolici. Căci ori cum, dar cei ajutamați din fondurile bisericești catolice, vor fi cu mult mai liberi și independenți, de cât cei ajutamați din banii statului, și nu vor avea să țină samă de caprițile și plăcerea micilor funcționari administrativi, de temă, că altcum vor pierde și li-se va detrage ajutorul dat de la stat.

Acosta este impresia bună, pe care ne-a făcut-o nouă mesajul de tron, și dorim, ca impresia acesta să o lase și în inimile confrăților noștri preoți, pe cari cel mult cinci ani îi mai despart de timpul așa de mult așteptat de ei și de toți, cei ce doresc înflorirea bisericești noastre în mijlocul poporului român.

Fie, ca impresia acesta a noastră să fie adevărată prin fapte, ér nu numai o sinamăgire, de care atâta parte am avut.

De la Asociațiunea. — Duminică s'a ținut ședința comitetului central, fiind prezidată de noul președinte Ales. Moesoyi, care a fost întâmpinat cu multă căldură din partea tuturor. Dsa deschidând ședința, mulțumesc de deosebita onoare, de care a fost împărțit priu alegerea de președinte al Asociațiunii „cea mai însemnată instituțiune națională,” care și-a pus de țință realizarea celor mai nobile aspirațiuni naționale, „realizarea aspirațiunilor culturale ale poporului român din patrie.” Declară, că primesce postul de președinte în speranța, că modestele sale prestațiuni, vor fi apretiate cu bunăvoință. Îi răspunde dl vice-președinte Iosif Sterca Șuluiță și apoi se trece la ordinea zilei.

Din hotărârile aduse cu acest prilej, însemnăm deciziunea de a distribui suma de 2000 fl. votată pentru școlile populare, la mana despărtemintelor în proporția numărului membrilor. Despărtemintele vor folosi banii, cum vor crede de mai potrivit pentru ajungerea scopului.

Hotărâri vrednice. — Primiți o lungă corespondință din tractul Dêrgea, în care se da samă de cel de pe urmă sinod protopopesc, ținut sub Preaon. Ioan Hătégan, numit la Coșocna. Din lipsa de spaț remarcăm pasajele de deosebită importanță.

Din celea ce ni-se comunică, apare cu câtă căldură a încunjurat preoțimea din tr. Dêrgea, pe distinsul și harnicul său protopop, care acum se desparte de ea, spre a-și ocupa noul post. Ca o viață și frumoasă dovadă de dragostea acesta, servește propunerea preotului din Cristur, ca o delegație de preoți să-l însoțească pe protopopul Hătégan la introducerea sa în Coșocna. Pro-

punerea primită cu entuziasm, face onoare preoțimei.

De asemenea sînt de mare importanță și celelalte hotărâri, anume, că preoțimea cedeză 10% din ajutoarele, ce le-ar primi, fie de la stat, fie de la Preaven. Consistor, și se învoiesce, ca acele să se trecă la fondul de ajutorare a preoțimei, înființat în ultimul an, și a cărui capital a trecut deja peste 1000 cor. Ér din stipendiile pentru celebrarea de ss. liturgii, ce li-s'ar încredința de către Preaven. Ordinariat mitrop. cedeză jumătate în favoarea aceluiași fond.

Ne umplu de bucurie ast fel de hotărâri, cari dovedesc viul interes față de soarta preoțimei, regretăm numai, că nu se află ast fel de preoți entuziaști și în celelalte protopopiate, cu excepția numai a câtorva. Când preoțimea noastră din toate părțile ar fi inspirată de ast fel de idei generose și când ar avea mai ales așa protopopi cum e Hătégan, atunci n'ar trebui să bată la ușile străinilor după milă, ci ea din puterile proprii s'ar ajuta.

Dar și pentru acesta trebuie mai mult idealism și abnegație, lucruri, cari lipsesc și de la unii și de la ceilalți.

De la congregația comit. Arad. — Cu ocaziunea adunării de toamnă a comitetului Arad, Românii de acolo prezentându-se în număr mare, au luat cuvîntul de câte ori au fost vorba de apărarea intereselor poporului românesc. La raportul vicecomitetului au vorbit dnii Veliciu, Dr. Pop, Dr. Suciș și Rusu Șirianul. Special dl Veliciu, venind vorba despre alegerile de deputați, pomenesc că libertatea alegerilor e numai vorba, de ore ce Românii nu li-s'a dat puțința, de a lua parte la alegeri, fiind încă în vigoare ordinațiunile lui Hieronymi.

FEUILLETON.

POSTA REDACȚIEI.

— *Palavre* —

de

C.

E cea din urmă rubrică la ziar. Pote chiar din acest motiv, jurnalele noastre li dau așa de puțină importanță.

Și rău fac jurnalele noastre.

Poftim, mă rog, și ia în mână un jurnal străin, și te convingi, că nu e număr. În care posta redacției să nu ocupe 2—3 colone.

Literatură, politică, chestii de onoare, sociale etc. etc.

La jurnalele mai mari, redactorul de la „postă” se ocupă exclusiv cu rubrica lui.

Ast fel posta redacției devine un fel de enciclopedie în miniatură, care dă delușiri la întrebările stimabililor domni abonenți. (Toți abonenții sînt stimabili ipso facto!)

Ved deja, cum stimabilul domn redactor se cătrănește.

— Da ce-l domnule? cum ajungi să-mi vorbești de jurnalele mari, străine? Spriginesc-ne pe noi publicul, ca să putem lucra în mai mare?

Și dacă stau și mă gândesc puțin, ved, că drept are domnul redactor.

Publicul nu ne spriginesce! redactorii sînt avertizați la puterile proprii. N'ar strica, dacă pe lângă ziar i-s'ar mai da fie cărul cetitor și câte un capuținer gratuit; atunci cel puțin publicul cetitor ar fi mai zelos.

Bietul redactor românesc, quem dii odere. . . .

După ce a dat deja material pentru număr, așteptă liniștit articolul de fond promis de un condei celebru. În momentul ultim „condeiul celebru” îl avertizează, că pentru numărul acesta nu poate scrie, de ore ce a fost silit să plece: afaceri urgente. Redactorul, dacă e țigăreta între dinți, o isbesce de pămînt; ér dacă nu e cu țigăreta între dinți, își aprinde repede una și pléacă bombăniind la un alt condei. Condeiul acesta deși nu e „celebru”, dar totuși este o forță a ziarului; să-l zicem: condei „dibaciș”.

— Mă, fi bun scrie un prim pentru numărul acesta, căci eu sînt prea obosit.

— Nu pot . . . zău . . . chiar acum . . . uite, am de lucru. . . .

Și condeiul cel dibaciș nu se înduplecă, până când domnul redactor nu îi permite două halbe de bere și un „pörkölt” mic.

*

Am fost deci cam aspru, când am enunțat, că rău fac redactorii noștri, când nu dau mai multă atenție postei redacției.

Pentru a fi mai obiectiv, trebuia să spun cel mult, — — — „nu fac bine”.

Căci ori cum, ar trebui să i-se dele mai multă importanță.

Cutez să afirm, că posta redacției o cetescă totă lumea.

Apare d. e. într'o revistă literară:

Blag. Poesiile trimise nu ating măsura. Cetescă mai mult domnule, scrie mai puțin și nu publica nici o dată nimic.

A doua zi e plin tot Blagul. Se încep deducțiile, combinările, o adevărată vînatore după bietul poet turtit. Unul știe una, altul alta. Ba că cutare tot scria mai zilele trecute pe ascuns . . . ba, că l'au vedut la postă cu o epistolă, pe care o ascundea de cunoscuți. Bietul poet țesă la ivelă.

În cazul cel mai nostim ajunge suspicionat un nevinovat. Nu înțelege, pentru ce pretinzi îl întrebă cu un zîmbet de ironie: „Cetii-al revista cutare?”

— Cetii.

— Și cum îți place?

— Cam așa. . . .

Și risul isbucnesc, ér el se uită mirat și nu înțelege. Am cunoscut eu însu-mi un ast fel de om, care a fost suspicionat pe baza unor coincidențe fatale.

Rideau de el pe infundate — și el bietul, era cel mai cinstit om din lume, căci nici când nu a scris vre-o poezie. . . .

Sau apare:

Stelesc. Nuvela dumitale e o confuzie habilonică. Am cetii-o de patru ori și n'am înțeles nimic. Dacă vrei să ne faci o plăcere, vin-o personal și ne-o spune cu cuvintele proprii, pe scurt. Nu se publică.

Dl Stelescă asta e mai ușor de aflat. Publicase de mai înainte câte-va „ghicitori de șach” sub acest pseudonim poetic. În scrisorile intimilor iscalește scurt: al tēu Stelescă. Ba are și un „ideal”, căreia îi descoperise în taină, că el e Stelescă.

Revistă politică.

Afaceri interne. Dieta s'a deschis, toate au decurs după program. Kossuthiștii au declarat, că ei nu iau parte la deschidere, de ore ce aceea se face în castelul din Buda, pe care falfăie steagul galbin-negru, și nu în parlament. Ei nu merg la rege, vie regele la ei. Îa mai năcăjit pe patrioții și aceea, de ce Maestatea Sa s'a presinat în haine de general. Năcăzurile acestea vor trece, căci nime nu le încrăstă.

Cereri pentru invalidarea mandatelor de deputat au început deja să sosescă și Curia a statorit deja seria pertractărilor. Dintre deputații comitatului nostru s'a protestat alegerea lui Werner Gyula de la Zlatna, sub cuvânt, că nu plătesce dare nicăiri. De asemenea e protestată și alegerea secuiului Makai, din motivul, că la alegerea lui s'au făcut presiuni grozave, amenințări și chiar bătăi.

Partidul ugronist a suferit foarte mult, fiind că arhișovinistul Bartha Miklós, deși ales președinte a partidului, a ieșit din această grupare.

Austria. Ziarele din Viena primesc din Cernăuți o telegramă, prin care se anunță, că dl. Dr. George Popovici, fost deputat în dieta imperială, care a luat adese cuvântul și a apărut cu multă căldură cauza Românilor din Bucovina, s'a hotărât acum să se retragă de pe cariera politică. Știrea aceasta e dată de ziarul austriac, ca o veste de deosebită importanță, se vede, că însușirile dl. Popovici sînt apreteiate foarte mult. Se mai

Cu ce admirație privia copila asta la domnul Stelescu, cu ce dor aștepta să-l apară o dată nuvela, de care-l amintise de atâtea ori.

Și vine „posta“ cea fatală, și domnul Stelescu nu-l mai pomenesc de nuvelă; nici ea nu-l mai lătră.

Nu mai din când în când zimbesc pe furie.

Înțelege zimbetul bietul om, și ochii domnului Stelescu — stelesc.

*

Posta redacției este un areopag a tot puternic. Unde sînt nemuritorii, unde sînt celebritățile literare stabilite?

Din înălțimea lor de nemurire, îndure-să și arunce o privire retrospectivă; aducă-și aminte de primul lor manuscris, prima lor operă!

Cu ce știelă a pus-o pe postă, cu ce emoție a rupt fașia numărului proxim, cu ce frică s'a uitat la posta redacției.

Literele tremură . . . nici nu le pôte descifra în primul moment . . . sângele i-se urcă în față. . . De-o dată un zimbet îl luminează fața, un zimbet fericit.

Cetesce negru pe alb:

Domnului H. Comunică-ne numele adevărat, căci lucrarea D-Tale ne-a plăcut.

A trecut de atunci multă apă pe Dunăre. Începătorul timid a pășit în lume, urcând treptă de treptă scara nemuririi.

Ziarele l'au ridicat în slavă; a luat de repetate ori premiul Academiei; numele lui e rostit cu admirație.

Și ori cât de fericit ar fi nemuritorul nostru în atmosfera de dragoste și admirație,

adauge la sfîrșitul depeșei, că dsa ar voi să ocupe un loc de docent la universitate.

Se mai anunță din Viena un caz de o însemnătate politică remarcabilă. E vorba adică, că în decursul acestei luni se vor întâlni acolo regele Carol al României, cu regele George al Greciei și cu acest prilej vor încheia definitiv alianța româno-grecă pentru asigurarea statelor balcanice, contra curentului slav. După alte combinații regele George ar veni la Viena, spre a cere întreprinderea, respective învoirea Monarhului nostru pentru anexarea Cretel. lucru, care se pare că nu i va succede, de ore ce nu se vede de sosit timpul pentru anexiunea acesta.

Anglia. A făcut surprindere știrea, că generalul Buller a fost dimisionat din armată și pensionat numai cu jumătate suma ce i-s'ar fi cuvenit. Se face fel de fel de combinații, dar adevărul nu se cunoște. Se zice, că Buller ar fi disprețuit tot de una pe financiarii, cari au provocat războiul cu Burii și acum acestia s'au răzbunat. După alții lordul Roberts, care încă îi este dușman, l'ar fi acuzat cu multe inexactități de pe timpul când conducea războiul. De altcun e teamă, că o mare nenorocire va mai veni peste poporul brit. Regele Eduard se spune că suferă așa de mult de cancer (rac), în cât ómenii sînt îngrijiți, că nu va ajunge, nici macar să fie încoronat. De aceea în urma sfatului medicilor, e vorbă ca peste iernă să petreacă în clima blândă de pe Riviera.

ce îl încunjură, nu va uita nici o dată prima emoție, primul lui *succes* literar: cele două șire de la posta redacției.

O, voi redactori fără inimă, când scrieți nepăsători „nu se publică“, nu vă gândiți, că aceste trei cuvinte sînt o sentință de moarte pentru un biet talent în fașie?

Voi tirani ai condeiului, nu vă înduioșați când vă gândiți, că ră emoție a pus bietul începător în șirele lui; câte nădejdi îi risipiți cu o trăsătură de condei?

Nu vă e milă? — — —

Dar la adică, de ce să vă fie milă?

Respectivul din chestie saă are talent, saă nu.

Dacă are, înzădar îl tratați cu refus, căci tot va ieși la iveală și fără concursul vostru binevoitor.

Êr dacă nu are — atunci astupați-l gura de cu bună vreme.

Puneți-l la „postă“ și luminați-l, să nu se mai încerce cu literatura.

Dacă lucrarea e slabuță, arătați-i greșelele, sfătuiți-l și încurajați-l să meargă înainte.

Dacă lucrarea e slabă, aruncați-o în coș și scrieți-i simplu: „nu se pôte domnule“.

Êr dacă lucrarea e foarte slabă, publicați-o vă rog, în întregime la „posta redacției“, ca să ridem și noi, cum ați ris dumneavăstră. Țineți în taină numele autorului, dar lucrarea publicați-o căci o lucrare foarte slabă atinge adese ori efectul unei lucrări de valoare.

Vorba ăluia: De la sublim până la ridicol, nu-i de cât un paș!

Transvaal. De pe câmpul de luptă nimic nou. Arăta numai că Anglezii tot cer la soldați, și guvernul n'are de unde le da. Opinia publică chiar și în Anglia dă tot mai mult expresie indignării sale, pentru continuarea acestui război nedrept. În ziarul englez de samă, comandanții Buller și Roberts sînt intitulați cu numirile cele mai ordinare. Muncitorii din Rouen în Franța, au luat rezoluția de a nu mai ajuta corabiilor engleze la încărcare și descărcare, silindu-i ast fel la încetarea războiului. Din Petersburg se anunță, că înaintea consulatului englez s'a făcut o mare demonstrație, spărgînd ferestrele și murdărind zidul. În același timp se anunță și aceea, că guvernul englez a făcut lui Krüger propuneri de pace.

Corespondințe.

DESCHIDEREA PARLAMENTULUI.

— De la corespondentul nostru. —

Budapesta 28 Octobree.

În strălucita sală a palatului regal din Buda, împăratul a deschis noua sesiune a corpurilor legitime.

Prelații, stegarii, membrii casei magnaților și a casei deputaților s'au prezentat în număr aproape complet înaintea Monarhului, ca să asculte mesajul de tron.

La orele 11 a. m. a fost serviciu divin în biserica Sfîntului Ștefan din Buda. A pontificat primatul Vaszary cu numărósă asistentă. La acest serviciu divin a luat parte Împăratul, curtea, ministrii, casa magnaților și a deputaților.

După s. liturgie Împăratul s'a retras în apartamentele din lăuntru, până la adunarea tuturor celor chemați în sala cea mare.

Excepționînd prelații, membrii ambelor corpuri legitime s'au prezentat în „diszmagyar“. Excepție au mai făcut *sasii* și *toții*, cari s'au prezentat în frac. Nu am pomenit excepția cea mai nostimă: sēcniul Makkai s'a prezentat în *ciobeci*.

Înainte de 12 cu ceva, se anunță știrirea Împăratului.

Musica intonează imnul imperial.

Domnitorul ocupă tronul, dănd cetire următorului mesaj de tron:

Domnilor Magnați și Deputați!

Gredincioși Adicți!

„Cu încredere și cu speranță Vă salutăm la începutul sesiunii parlamentare.

Sinteți chemați a rezolvi probleme de mare importanță. Avem lipsă de a valdita legislatura noastră pe toate terenele vieții publice, pentru ca iubita noastră Ungarie să atingă trepta de dezvoltare intelectuală și morală, dorită cu totă căldura inimii noastre părintesci.

Între problemele de rezolvit locul prim îl ocupă marea *problemă economică*. Sesiunea parlamentară anterioară a sistematizat relațiile comerciale în mod provizoric. Aceste înse, în urma importanței lor asupra țării întregi, recer o sistematizare definitivă, în sensul articolului de lege XII. din 1867.

Pentru încheierea contractelor comerciale internaționale, în sensul art. de lege XXX. din 1899 e necesară reînființarea tarifului vamal, carea are menirea de a echilibra toate ramurile economice și industriale.

O problemă importantă a sesiunii parlamentare, în interesul sistemului defensiv, este statorirea *proporției recruților*. Nici un stat nu poate trece cu vederea mijloacele de apărare proprie. Pentru că cea mai mare garanță a existenței unui stat este puterea lui proprie.

Înțelepciunea și patriotismul D-Vostre, va afla modalitatea de a asigura acest înalt interes de stat.

În sesiunea parlamentară trecută s'a scuturat chestiunea de a îmbunătăți administrația.

Sistemizarea imigrării și a emigrării nu mai poate fi amânată. E necesară distribuția gendarmarii la hotarele țării. Va fi o problemă de frunte pentru D-Vostre reforma unitară și armonică pe întreg teritoriul administrativ. Reforma să pornescă din punct de vedere al validității voinței de stat, asigurată prin lege, garantându-se tot o dată controlarea conștiințioasă a administrațiunii.

Cu drept cuvânt așteptăm țara *reforma dării directe*.

Scopul acestei reforme este așezarea dării pe baze sănătoase și echitabile.

Proiectul de lege relativ la *mine*, va avea menirea de a regula relațiile minerilor.

Guvernul nostru și de aci încolo va conlucra cu plăcere, ca chestiunea organizării autonome a bisericii catolice din Ungaria, să-și primescă o rezolvare, care să fie potrivită a realiza instituțiunea această momentosă spre mulțumirea tuturor.

Chestiunea întregirii venitelor preoțesci în urma art. de lege XIV—1898, va primi deslegare definitivă prin regularea congruel preoților catolici de ambe riturile, efectuită cu conlucrarea clerului înalt.

*

Acesta e punctul de forță, care pe noi ne interesează mai de aproape. Domnitorul amintesc în trăsuri generale agendele unei sesiuni parlamentare pe terenul instrucției publice, al administrării justiției, al reformelor sociale, al scopurilor întăririi proprii, al politicii externe, încheiind mesajul de tron cu următoarele:

„Domnilor Magnați și Deputați! Sub povara greutăților ce Vă așteaptă, să Vă inspire puteri cugetul, că fericirea locuitorilor e depusă în mâinile D-Vostre, și că ostentia D-Vostre va fi răsplătită de recunoștința generației viitoare.

„Binecuvântarea cerului o cerem asupra activității D-Vostre: dorim paciință și succes în noul parlament, pe care Ungaria milenară l'a zidit spre lauda constituționalismului ei strămoșesc.

După cari asigurându-Vă de grația Noastră regescă, declarăm sesiunea corporilor legiuitoare de deschisă.”

Coresp.

DIN MĂRGINIME.

25 Octobrie 1901.

Ziua de 20 Octobrie a. c. a fost pentru credincioșii noștri gr. cat. din Gurariul o adevărată zi de sărbătoare și de bucurie din motivul, că în ziua amintită au fost fericiți de a-și vedea realizat visul lor dorit de atâta timp, după multe și grele lupte și pedeci întâmpinate de zelosul și harnicul paroh de acolo, Dionisiu Aron.

Gureni au azi o școală, care de model poate servi în întreg tractul protopopesc gr. cat. al Sibiului.

Înangurarea acestei școle confesionale gr. cat. s'a întâmplat în 20 Oct. a. c. cu o ceremonie vrednică de cauză, pentru care s'a făcut.

Sosirea oșpeților.

Duminecă cu trenul de 1/2 9 ore a sosit tinerul și vrednicul administrator protop. M. O. D. N. Togan la stațiunea Orlatului, unde a fost întâmpinat de întreg corpul didactic al școlii din Orlat pe cum și de o mulțime de fruntași Orlăteni. De aci împreună cu preotul Orlatului au plecat către comuna vecină Gurariului, însoțiți încă de vre-o 5 trăsuri cu Orlăteni și alți străini.

În biserică.

În biserică gr. cat. din Gurariul au servit administratorul protopopesc, preotul Orlatului și parochul local. Cântările liturgice le-a executat cu precizie și adevărată frumusețe corul plugarilor din Orlat, sub conducerea harnicului diriginte I. Giurgiu. Am fost emoționat până la lacrimi, vedând cu câtă satisfacție întâmpinată pe fața lui, cu câtă evlavie și din inimă se roga în casa sfântă a Domnului Dumnezeuului său Românul, mai ales atunci, când după o muncă grea și îndelungată i-să da prilej a gusta fructele ei în pace și liniște pe ani înainte!

Procesiunea.

La finea serviciului divin am plecat cu toții între sunete de clopote în procesiune de la biserică până la noul edificiu, merit de a servi multor generațiuni viitoare din Gurariul, ca loc de luminare și înaintare națională și religioasă. În fruntea procesiunii erau bătrânii cu prapori, apoi corul plugarilor Orlăteni, toți unul ca altul de chipeși și mândri, în mijloc servitorii altarului în ornate bisericesci și în urmă poporul. Eram puțin când am ieșit din biserică, dar trecând prin strada principală și piață, poporul atras de solemnitatea actului și cântările dulci ale corului, se înmulțea mereu.

În curtea școlii.

Aici s'a sevârșit sfințirea cea mică a apel și după rugăciunile îndatinate la astfel de ocaziuni,acompaniate de cântările edificatoare ale corului, stropindu-se cu apă sfințită noul edificiu M. O. D. administrator protopopesc și-a rostit vorbirea.

„Acesta este ziua, care a făcut-o Domnul“ . . . se începe cuvântul plin de învățături creștinesci și de un adevărat entuziasm elevator de suflet. Rînd pe rînd espune însemnătatea bisericii și a ficei sale a școlii, în mijlocul poporului nostru. Aduce apoi laude meritate harnicului și zelosului

paroh D. Aron, carele cu celea mai bune intențiuni de mult a ostentit, ca să-și ridice un edificiu școlar solid, dar chemați și nechemăți, între cari — durere — și frați de același sânge, fără nici un rost îi puneau pedeci întru realizarea planului său de interes obștesc. „Nime n'are drept a ne lua în nume de rău, când noi dorim și voim a ajuta înaintarea poporului român, după vederile noastre, pe cum nici noi nu luăm în nume de rău altora nișuințele lor, când scopul e același: cultura și înaintarea românească . . . “ Aduce în fine laude curtoratului și poporului gr. cat. din Gurariul pentru ajutoarele prestate la edificarea acestui locaș și zice: „acum predați acest locaș destinațiunei sale, cu sufletul meu plin de recunoștință și cu dorul în inima mea, ca el să servescă mlădițelor tinere în multe generațiuni de luminare, înaintare și adevărată cultivare religioasă-morală și națională“.

Reîntorcerea în biserică.

După stropirea întreg poporului present cu apă sfințită ne-am întors cu toții erași în procesiune și între cântări și sunete de clopote în biserică, unde făcându-se opustul îndatinate și împărțindu-se poporului „nașura“, ne-am grăbit cu toții la

Prânzul

dat de parochul local D. Aron în casele sale proprii. 40 persoane: preoți, învățători și plugari fruntași cu șeful tractului protopopesc în frunte, ne-am bucurat de ospitalitatea în vece voiosului prieten Aron.

Toaste încă s'aun ținut pentru Escel. Sa inbitul Mitropolit, pentru M. O. D. admin. protop., pentru oșpeți etc.

În decursul prânzului, corul plugarilor din Orlat a delectat pe oșpeți cu multe și frumoase cântece.

Am fost cu toții veseli de rezultatul zilei de azi și ne-am reîntors liniștiți și mângăiați, fie care pe la ale sale, că prin actul sevârșit s'a asigurat viitorul parochiei și școlii gr. cat. din Gurariului pentru tot de una.

Un participant.

DE ALE ÎNVĂȚĂTORILOR.

Tr. Murș, 29 Oct. 1901.

Basat pe bunăvoința, ce în tot de una ați arătat-o față de corpul învățătoresc, îmi permit a aduce la cunoștință cetitorilor „Unirei“, câte-va momente mai însemnate referitoare la adunarea generală a reuniunii învățătorilor gr. cat. din tractul Murșului, ținută la 26 Oct. în școala gr. cat. din Cernașul-de-Câmpie.

Și cu tot dreptul trebuie să ne simțim plini de bucurie, vedând adunați mulțime de învățători, cu scopul de a se lumina unii pe alții și de a se face tot mai entuziasmați pentru chemarea lor, atât de grea și însemnată, ér în timpul de față d'or, cea mai espusă furtunilor, ce ne amenință cu cuitopire.

Reuniunile învățătoresci au fost de o necesitate imperioasă. De mult se simția lipsa lor. Cu ajutorul lui Dumnezeu înse, ne-a succes să vedem și idea această de

fapt intrupată. Intrupată odată se pretinde interes și fiind acesta, și sperarea unui viitor mai bun ni-e asigurat.

Lucrările teoretice și lecțiunile practice ale învățătorilor, pregătite cu mare îngrijire, interesul lor față de adunările reuniunii și spiritul de disciplină în acestea adunări, sînt tot așteptați dovadă, din care putem conchide la sporiul, ce-l face, și-l va face mai ales, această reuniune.

Ședința i-a premers sf. liturgie, cântând corul învățătorilor întruniți. Și era și popor de față, care a rămas foarte edificat.

În dată ce președintele ad hoc a declarat ședința de deschisă, dl Isidor Dopp, învățător, cerându-și cuvîntul, spune celor de față, care erau în număr de 20, că cu ocaziunea adunării generale, ce s'a ținut în 4 Oct. la Blaș, Înalț Prea Sfinția Sa, Dl Mitropolit, în un frumos discurs, a împărtășit învățătorilor binecuvîntarea apostolică, ce Pontificalele Roman, Papa Leo XIII. a dat în special și corpului didactic din această Arhidieceasă. — Prin scularea în picioare toți, ca unul au strigat „Să trăească!“

Prelegere practică a ținut Dl Iuliă Saltelechi, dezvoltarea sunetului „a“, ărdșora Maria Nașcu a disertat despre: „În ce mod și cu ce mijloace poate ajunge învățătorul, ca nu numai copil, ci și poporul, adevărați părinți, să-l iubescă, cari și acum, în celea mai multe locuri, privesc școala de o mare povară.“ Disertațiunea această a fost considerată de foarte bună și s'a trimis organului reuniunii în Blaș, ca să i-să facă locul convenit. A mai disertat dl. Vas. Cioloca despre: „Datorințele părinților față de creșterea pruncilor săi. Folosele unei educațiuni.“

Între altele s'a mai decis și ținerea unei petreceri cu teatru pentru popor la viitoarea adunare în Șiamșudul de Câmpie și un apel din partea bibliotecarului.

V'a diserta dl Isidor Dopp despre „Cântările din școala populară“ și vor prelege ărdșora M. Nașcu dezvoltând Nrul 18, George Comes din economie: altoitul ărdșor dl V. Cioloca din stupărit.

Ca încheiere a acestei scurte dări de seamă, mai pomenesc, că ne-au onorat conștința cu prezență și nuii domni preoți în runtea cărora sta O. D. Petru Suciu din săbad, care își dă multă silință pentru năutarea reuniunii noastre.

Cu acestea sfârșesc, făcînd alușie la rasa dvóstră din articolul de fond al „Unirii“ ărdșor Duminecă. „Fie care să lucreze nu numai în cercul său de activitate pentru bunăstarea a personală, ci și pentru asigurarea și salărea intereselor generale ale neamului nostru.“

Ed.

Întrînd în pătrăriul din urmă al anului, rogăm pe Onorații Cetiitori ce sînt în restanță, să binevoiescă a se îngriji de achitarea abonamentului și a ne trimite prețul foil.

Întru adevăr, sîntem tare îngrijiți de viitorul acestei fol, și nu aflăm tip și modru, prin carele se putem acoperi cel puțin spesele tipăriului, necum alte multe cerințe, împreunate cu edarea ei.

Administrațiunea.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Sp. Du George Breban, mare proprietar în Ghilad, a binevoit a dărui pe sama s. bisericii gr. cat. din loc 20 cor. în bani gata și 500 cărămizi arse în preț de 16 cor. În numele credincioșilor mei îi exprim și pe această cale cea mai călduroasă mulțumită. Ghilad la 27 Octobrie 1901. *Georgiu Muntean, paroch gr. cat.*

Sciri personale. Escelența Sa Mitropolitul nostru s'a întors Marți dimineața de la Budapesta, unde fusese la deschiderea casei magnaților.

Din Arhidieceasă. Cu terminul de 21 Nov. n. se escrie concurs pentru ocuparea stațiunii de cantor-învățător în Cernuc, distr. Dêrgea. Emolumintele sînt. Ajutor de stat 180 cor. reparațiie 420 cor. curățir și grădină de legumi și pomologie.

Predici. Măne Duminecă, în 3 crt. va predica în biserică catedrală dl profesor *Aron Deac.*

Pentru fondurile arhidieceșane. *Iuliă Nistor*, revisor la esactorat, a dărui cor. 750. fondului Internațului de fete din Blaș.

Congregația comitatului Alba-inferiără și-a ținut în 29 Oct. n. adunarea de toamnă. Au luat parte puținii membrii, nefiind puncte interesate. Amintim, că s'a aprobat proiectul de finanțare a comunei Blaș, pentru plățirea casei opidane, cumpărate de la *Ioșif Vancea*. S'a publicat lista virilișilor pe 1902 și s'a statorit ziua de 20 Nov. pentru alegerile municipale. Printre virilișii români, alară de cel publicat de noi în nr 38, mai sînt: *Nic. Adamovici și Avram Grecu.*

Constituire. Societatea de lectură „Inocențiu Micu Clain“ a teologilor din Blaș, s'a constituit pe anul școl. 1901—2 în modul următor: Președinte: *Sever I. Frățilă*, teolog an. IV.; vice-președinte: *Nicolău Ticăciu*, teolog an. III.; secretar: *Vasile Moldovan*, teolog an. IV.; casar: *Traian German*, teolog an. III.; controlor: *Corneliu Andrea*, teolog an. II.; arhivar: *Eugen Pop Păcurar*, teolog an. III.; bibliotecar: *Petru Țintra*, teolog an. II.; notar: *Nicolău Marcu*, teolog an. I. Membrii în comisia literară: *Valeriu Vêrv*, teolog an. IV., *Virgil Hățegan*, teolog an. IV., *Gavril Branea*, teolog an. III., *Iuliă Tătar*, teolog an. III., *Ioan Boldor*, teolog an. II., *Octavian Popu*, teolog an. II., *Ștefan Pop*, teolog an. I., *Petru Suciu*, teolog an. I. — Societatea „Alexi Șincal“ s'a constituit pe an. școl. 1901/2 în următorul chip: Preș.: *Octavian Bulbuș*, teol. an. IV., Vicepreș.: *Ioan Turța*, teol. an. IV., Secretar: *Tit Demian*, teol. an. III., Casar: *Victor Ștefiu*, teol. an. III., Controlor: *Victor Griste*, teol. an. IV., Bibliotecar: *Dariu Vlad*, teol. an. III., Notar: *Alecsandrin Marica*, teol. an. II., Arhivar: *Alecsandru Murășan*, teol. an. II.

Tinerimea recunoscătoare. Duminecă trecută tinerimea universitară română din Cluș, a dat o frmósă dovadă de cum scie să-si aducă aminte da binefăcătorii ei. În aceea zi — estragem din o corespondință — s'au prezentat în corpore la celea două biserici românești. În cari s'a servit părăstas pentru binefăcătorii tinerimii; *Ioana Rădila*, Șuluț, Gozșdu, Vancea, Vajda, Romonezai și Grănițerii de la Nășud. După amiaza la 4, au aranjat în localul Casinei o ședință festivă. Cuvîntul de deschidere l'a rostit stud. filos. *Ioan Giurgiu*. A disertat apoi stud. filos. *Aug. Caliani*, vorbind despre Șuluț Vancea, Romonezai și Vajda. — stud. Giurgiu a vorbit despre neuitata *Ioana Rădila*, care a lăsat fundațiunea pentru ridicarea unui internat pentru universitarii din Cluș; — stud. filos. *Traian Suciu* a disertat despre Gozșdu, ărdșor despre grănițerii s'a cetit o lucrare a stud. *Vasile Măruț*. Pe lângă acestea chorul tinerimei sub conducerea stud.

Bașota, a cântat unele bucăți potrivite. Ne place mult căud vedem tinerimea, aducându-si aminte cu pietate și recunoscință de marii ei binefăcători; e această un semn de bine.

Marele duce Michail Nicolaevid a făcut zilele acestea o vizită Maiestății Sale la Budapesta. Înalț oșpe e ajutorant al țarului și președinte al consiliului imperial. Maiestatea Sa și-a așteptat oșpele la gară, de unde au mers amândoi la hotel. Joi marele duce a părăsit Budapesta mergînd la Viena.

Progresul veacului al XIX-lea. Etă după o fôe americană progresele realizate de sciință în suta de ani trecută: În veacul al XVIII-lea mijlocul de comunicație era calul, acum locomotivul, bicicleta și automobilul. În locul secerii a venit mașina de secerat; locul teascului de tipărit l'a ocupat mașina rotativă, a penei de gască mașina de scris, a picturii și desămnului lito-și cromolitografia. Răsboiul a fost alungat de modernele mașini de cusut și împletit. năile cu ventrele au fost înlocuite cu vaporéle accelerate, telegraful optic și cablul submarin, cu telegraful și telefonul fără sirmă. Pravul de pușcă ieșit din modă, a fost înlocuit cu pravul fără fum și cu materiile esplosive. În veacurile trecute întunerecul era alungat de lumina slabă a candelii, azi de splendida lumină electrică. Columna galvanică a fost întrecută de cel mai nou succes a veacului trecut, de mașina dinamo-electrică. Puscile cu cremene au ajuns între vechituri și în locul lor soldații folosesc armele cu repetiție. Chiar și optica s'a modificat, razele Röntgen și Bequerel a făcut o adevărată encierire.

Băncile noastre. Directorii celor 69 bănci populare române din Transilvania și Ungaria au ținut o conferință în Sibiu, sub presidența dlui Partenie Cosma, directorul băncii „Albina“ din Sibiu, și au decis, ca toate băncile să se unescă, comunicându-și reciproc toate împrumuturile ce le acórdă, toate cererile de împrumut ce le resping, toate protestele etc. Au hotărît: apoi, ca „Revista Economică“ din Sibiu să fie organul lor oficial. Ziarele unguresci spun, că hotăririile luate în această conferință, au o importanță mare sub raportul financiar, căci alianța băncilor române, cum și apropiata înființare a unei bănci de scont românești, care să conțeze protofoliile băncilor populare române, însemneză emanciparea instituțiunilor financiare române de sub influența băncilor unguresci.

Czolgos. Asasinul lui Mac Kinley a fost executat Marți dim. A fost dus într'o chilie anume, unde i-s'a pus pe cap un coif de fer, în care era introdus un pol al firului electric, celalalt i-s'a aședat la picioare. S'a dat drumul la trei curente puternice, dar deja la cel dintăi trupul i-a amurțit și i-a omorit.

Ninge. . . . Azi primii fulgi sosiți sficioși din norii plumburii, ne-au adus a minte apropierea iernii. Sperăm înse, că morocănoșă iarnă va mai întârzia încă, și vom mai avé încă prilej să ne desfătăm în frumoșele zile de toamnă.

(80) 10 - ?

Mai ieftin ca ori unde!

— „Hotel-Restaurant Coronă“ —

Aug. Coltor — Blaș.

oferese On. Public român chilile sale de oșpeți modern mobilate, vinuri curate de pe Târnave și prima calitate de bere de la Steinbruch.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Paradoxe la s. cruce.

(de Kuchar.)

În lume nu există nici un semn mai măiestros ca s. cruce și nici nu se poate afla vre-o catedră de știință așa sublimă, ca și cum e catedra studiului s. cruci, tocmai pe cum nu se găsește în toată lumea vre-o armă așa sigură de a câștiga învingere, de cât arma s. cruci. St. Efreim, în scurte cuvinte așa caracterizează s. cruce: „crucea e mărirea împăraților, e filosofia păgânilor și apărătorea luptătorilor.“ Și tot cu asemenea cuvinte, o mărește și s. noastră biserică, la ziua *îndălțării crucei de viață făcătoare* în 14/27 Septembrie după mineiul său, când cânta: „Crucea e păzitoare a toată lumea, crucea e podoba bisericii, crucea stăpânirea împăraților, crucea întărirea credincioșilor, crucea mărirea ângerilor,  r dracilor rana.“

Crucea Domnului, încep nd de la patimile lui, a fost și va r m n e strălucirea măririi lumesci a împăraților, ea a fost și este filosofia păg nilor și a sălbătăciei ómenilor putere zdrobitoare și studi  cel mai înalt. Și  re pentru ce? Pentru că d nsa e aceea putere și exemplul atrăgător și admoniator, ce fu în stare, și este și va fi, de a conduce to t  lumea p g n  c tr  Christos și a o str forma.

Crucea e dogma moralului evangelic, și acest moral, abia ar fi fost în stare de a preface at t de mult, ma de a transforma și reforma de tot inima omenimei, dacă n'ar fi folosit exemplul Lui, supunerea, patima și m rtea Lui, și prin acea  terna lui  vingere și mărire. Însăși aflarea s. cruci le demnstr  aceste. Plec nd s. Elena, din  credințarea fiului ei, a  mp ratului Constantin, spre a căuta crucea sf nt , pe care Isus Christos a pătimit și prin care a m ntuit lumea, a aflat p ng rit , at t Golgota, c t și s. mormint a Domnului, de c tr   mp ratul Adrian, prin statuele și bisericile lui  upiter și Venus, paradoxul său contrarul s. cruci.

Barbarismul a înțeles ce e drept dogma s. cruci și umilirea, răbdarea și abdicarea, dar aceste, după zisa s. Pavel, înainte a lui — a barbarismului — erau „nebungie“, și apoi nu peste mult și el (s. Pavel)  mpreun  cu barbarismul, v d nd talna s. cruci strălucind, și și lucrarea puterii  resistibile a exemplului Lui în următorii săi, o admir  mai  nt i , apoi o  mbr toșeaz  și în urmă o apără.

To t  lumea admir  acest paradox, ba unul din cei mai învățați din lume: Mni-genes, strigă: „Crucea lui Christos e triumful nostru!“ Și crucea de odinioară batjocorită, a devenit emblema  vingerii, și stindardul măririi. „Nebungia“ a ajuns, după cum zice s. Pavel, știința supraeminent , de óre ce, de c nd s. Elena a aflat în mod  șa miraculos s. cruce și fiul ei Constantin a înălțat-o, de atunci și atunci a aflat lumea în s. cruce, aceea carte său codice a evangeliului lui Isus Christos, prin care ni-se predică învățatura lui, nu în cuvinte și litere, ci în faptul cel mai sublim, în exemplul ceresc, în acel prototip perfect, viu, ce p te

 n genere fi înțeles de c tr  ori și cine, deși simplu dar  nexhaustibil; ce se p te înțelega cu o privire și se p te  mbr toșa, și cu ajutorul c rnia mințea omenesc  admir   șa zic nd paradoxul ceresc a iubirei lui Dumnezeu, când vede că însuși legislatorul se face sacrifici  legii pe s. cruce, după cum se exprimă un mare filosof creștin, că cu at t mai tare să facă a se înțelega și pricepe lipsa legii și a o face plăcută și  bit  înainte a lumii, v d nd că însuși medicul prob z  mai  nt i  în persoana sa efectul medicinei său mai corect: f c ndu-se El pe sine medicina și  șa devenind vorba faptă, și Cuvintul trup f c ndu-se, că cu at t mai bine să fie primit în trupul omenimei.

Acest efect admirabil a dogmei s. cruci, se arată în cele mai înalte mișcări a istoriei omenimei său universale și în cele mai critice scene a vieții, fie bisericesci, lumesci, c t și în politică și pe terenul științei.

Poste de avere, de plăceri, de laude și de domnie a  fost și vor fi în lume tot de una. Acea nebungie a omenimei, după zisa s. Pavel, trebue să o recunosc  fie ce om cu mințe s n toș .

Cine său ce e în stare de a readuce pe om la opusul acelor mai sus zise: la umilință, la penitență, la abdicarea de sine, la suprimarea postelor rele și prin aceste, la pace și liniște, la fericirea și tignela vieții și la iubirea virtuții? Răspunsul nu p te fi altul, de c t: spiritul s. cruci, grația lui Christos.

Singur numai Dumnezeu e în stare de a susține echilibrul vieții și a lumii, pentru că numai opul Lui p te fi fericirea omului devenit nefericit prin el însuși.

Omul însuși se miră de acest paradox a s. cruci, după ce o află și ascultă de cuvintele acestei dogme ceresci, când simte că pentru el e mărire de a se umili cu Christos și e c știg de a fi sărac pentru El, și când află că e merit a fi disconsiderat, lipsit, delăturat, și când în locul unei recunoștințe binemeritate e resp tat cu nerecunoștință, b t l și batjocuri, și tote aceste, îl fac tare la suportarea s. cruci.

C te milioane de ómeni, după ce a  aflat s. cruce și a  înțeles învățatura ei, după zisa s. Augustin, ca nisce suflete zdrobite, nu s'a  mai cunoscut pe sine, adecă: s'a  abnegat pe sine.

Nu este nici un secol, în care să nu fi resunat acea admonițiune a Provedinței dumnezeesci și a cuvintului de iubire de pe lemnul s. cruci:  nd rpt, la Dumnezeu!  nd rpt, la s. cruce! Și materialistul fără credință, a cărui Dumnezeu e p ntecele, stă plin de mirare la acest „paradox“, până când „ nv țatul“ egoist, rătăcește laud nd humanismul. Și paradoxul sust , el  vinge prin s. cruce și popoarele și națiunile se întorc la s. cruce fie și după evoluțiunile mari, dacă nu chiar după revoluțiunile.

Nici nu trebue să ne mirăm; iubirea are mare putere, mai mare ca m rtea, și nu să află nici o inimă omenesc , ce să nu fie aptă de iubire, nici aceea, care nu iubesc pe nime și nimic, încă nu e eschis , de óre ce și acea se iubesc pe sine însăși. Apoi aberațiunile omenimei nu sînt alt ceva, de

c t abateri a f c rii de la vatra adevărată a focului, adecă de la Dumnezeu, de unde urm z  o neliniște fir sc  și apoi din acea cercarea de a afla „un alt ceva“, spre liniștire. Se caută deci izvorul original a vieții, cum caută și o căprioară însetată izvorul limpede a mințelii.

P g nismul în deșert a umblat să afla izvorul adevăratei fericiri a demnității omenesci și a vieții, de óre ce nici una din religiunile umane și din știință nu a putut cunoșce și predică adevărată iubire, pentru că nici nu o cunosce încă, și  șa nu o put  predică ca motorul virtuții omenesci său ca mijloc spre aceea, cu at t mai puțin ca scop final.

Obiectul iubirei pentru p g nii era: Bachus, Apollo, Venus! și aceste erau chiar stațiunile principale a rătăcirii; în aceste erau focularele patimilor și în aceste le consta zeitatea și peste ele domnia zefi și idolii.

E neexplicabil, e chiar admirabil, că cum a putut creștinismul să facă  bit  s. cruce cu omenimea p g n , cea supusă la patimi; și cum a putut face iubite învățaturile eterne ale amvonului ceresc?! Singurii p g nii a  admirat acest sublim paradox, când strig u c tr  s. cruce, care își arăta puterea ei între creștini: Victi victoribus leges perabant! ( nvinșii  mpun legi  vingetorilor). Creștinii învinși cu forță maior , da  legi p g nilor și domnesc peste domnii barbari prin spiritul și puterea s. cruci, adecă prin iubire.

 birea iubire nasce, și în inima omenesc  stă ad nc înrădăcinat un stimul nobil, ce urește nemulțămirea și resp tesce ori ce jertfă. Tocmai la acea  ndemn  doctrina s. cruci. Sacrificiul lui Christos pe cruce a fost și este cel mai mare sacrifici ,  șa în c t între sacrificiile întimplate din cauze naturale nu este nici unul, care bar m de de parte să se p r  asemăna cu cel de pe s. cruce. Pe cruce s'a făcut evidentă dreptatea înfinită a lui Dumnezeu, îndurarea și iubirea cea fără margini; tote a  devenit curate, limpede și luminate și s'a îndeplinit scriptura, ce zice: „plăcerea mea e a fi cu filii ómenilor.“ și  șa s'a  priceput de fi cine cuvintul M ntuitorului: „dorind au dorit să m n nc acel miel cu voi.“ și acea miel El însuși a fost, iubirea lui.

Cu c t n c jese m rtea mai mult dulcea jertfă, cu at t mai mult iubirea și mulț minta decoroz  și înfrumusețează aceea jertfă, și alt obiect, cu putere mai atrag toare de c t acea, nu există în lume; raze de strălucire ies din d nsa, de frumuseță acestei jertfe voluntare, ce prin strălucirea ei încunjură s. cruce a Domnului, prin care rec știg  pentru sine inimile ómenilor.

Cu ce simțăminte încunjură s. Elena și Macariu episcopul Ierusalimului împreună cu Constantin marele s. cruce! Cu c t  bucurie scriu și mărturisesc despre d nsa și despre aflarea ei: ss. Paulin, Sever, Ambrosiu, Chrisostom, Rufin, Teodorat, etc. Toți admir  puterea ei momentană, prin care lemnul batjocurei, devine corona  nturor măririlor omenesci. Nu-i acesta un alt paradox, ce s'a arătat posibil în sistemul moral al lumii?!

Tote s'au schimbat prin s. cruce, și în aceea, de ce se rușina filosofia păgână, s. apostol al ginților afla tesaur; și ceea ce mai înainte i-s'a părut nebunie, a devenit știință și mărire apostolică.

Știință și mărire?! Cruce și umilință?!

Oprește-te călătorile! Cel ce ești cu atențiune la cele ce se petrec și aci la noi. Privește înainte și înapoi! Ce vești?! Când acest stat apărât o mie de ani de s. cruce, în urma renunțării politice bisericești porclite, din nou vre să jertfescă lui Venus-Apollo, sedus de doctrinele false a murarilor liberi și a cosmopolitismului! Ce zici? a greșit ore brava junime, speranța patriei, purtătoarea sublimelor idei a conducătorilor viitorului, când a pornit să afle și să ridice s. cruce, ce dispăruse de la intrările la științe?! Și au aflat-o, că ea era în inima junimei creștine.

Întru adevăr erau un mare paradox, de care nu se pôte destul mira falsul materialism și cerbicosul barbarism. — Salutare și onore junimei universitare creștine. Luptătorilor neînfrinți! Înainte cu și pentru s. cruce, „în această vești învinge!“

Etă ce zice s. Efreim, adâncul filosof, despre s. cruce: „Crux juvenum, juvenum paedagogus.“ Să nu uități, că vônă vă zice, că s. cruce e educătoarea vônă, a fost și va fi, de ore ce numai spiritul ei și știința ei pôte sigur să conducă.

La finea secolului a XVIII. statul cel mai creștin, Franța, a batjocorit s. cruce; ér la finea secolului a XIX. ea a fost batjocorită chiar în acel stat, care are a-și mulțami ei esistența. La începutul secolului a XIV. marele Napoleon restituí crucea în mărirea ei lumescă; ér la începutul secolului a XX. junimea universitară creștină pretinde sus și tare érá restituiră ei. Bine cunoscută ne este tótă pragmatica ei.

La acest loc e demn de a se aminti o trăsătură forte frumoasă și mult cuprindătoare, din viața eroului Napoleon Bonaparte, spre a ne convinge din viața privată a acestui erou și filosof admirat, că cu ce venerațiune s'a purtat față de s. cruce, și că cum dispăre față de ea ori ce putere lumescă.

În districtul Hitzing pe la a. 1809 trăia un emigrant bătrân, care se luptase în șirurile óstel marelui Condé; acela în locul mării lumesci a mai căutat mărirea crucii, și se făcu preot, numele lui e: baronul de Montlué. Mai mult a prețuit crucea și de cât stindardul, și convingerea lui și-o manifestă și ca soldat.

Semnele militari: un stindard, o sabie de cavalerie și câte-va pistole, erau puse pe păreții chiliei sale, și de-asupra acestora sta crucea s. Ludovic.

A sosit o zi grea, neașteptată. Într'o zi intrară la el doi soldați din óstea lui Napoleon, și acestia la vederea acestora și în specie a s. crucii, deveniră furioși și loviră pe preot peste față, de cădu leșinat.

Acésta faptă vrednică i-se făcu cunoscută lui Napoleon, carele trase pe soldat înainte tribunalului martial, și fu judecat la mórte. Auđând bătrânul preot de acésta, se sculă din pat și bolnav cum era, merse la Napoleon, și ingenunchiind înainte lui se rugă pentru soldatul judecat la mórte. Napoleon se miră, dar nu voi să agrățieze pe soldat, vrând a satori un exemplu. Tot ce a putut esopera bătrânul preot în favorul soldatului, a fost o amânare de 24 ore a

sentinței de mórte, în care timp putu să vișiteze pe osindit în închisóre. El se grăbi deci în închisóre și aci pregăti sufletesece pe soldat la mórte, după care în cea mai mare penitență și liniște și muri.

Auđind Napoleon despre nobila faptă a preotului, se decisé și plecă, spre a exprima în persoană recunoștința sa preotului marinimos, însoțit fiind și de generalul său Rapp.

La privirea feței de marmoră a lui Napoleon bătrânul preot se spăimintă și să grăbi ca să lee jos de pe păreții chiliei sale scumpele trofee. Împératul încă se grăbi și privind la crucea s. Ludovic își descoperi capul și plecându-se spre stindardul cu lilie, zise aceste memorabile cuvinte: „Mărirea Franței imi este scumpă tot de una, ori sub ce steag s'a căștigat. Semnul acela de învingere, care dă voia să-l lei dinaintea mea, e aceea pentru secolii trecuți, ce va fi al meu pentru cei viitori: simbolul gloriei. Eă nu voesc ca vulturul să facă să se uite lilia crucii; că mi-a arătat calea la învingere; ea a făcut Franța puternică și regina lumii. Înaltă dar crucea și stégul de lilie érá la locul lor, ér dă pe lângă crucea s. Ludovic vei purta pe pept cu onore și acésta cruce“ și aceste zicând, Napoleon își luă de pe pept crucea ordului acelaia ce-l înfintase în castru de la Boulogna și însuși o puse pe vestmintii bătrânului soldat, acum preot, care s'a luptat eroicesce sub trei împérați, dar mai eroicesce sub stindardul cel mai sfânt a lui Christos sub s. cruce. — Ce privileție minunată, ce paradox mare!

Baronul Montlué și-a aflat crucea sa, crucea credinței adevărate creștine, tocmai pe cum a aflat-o Napoleon pe a sa mai târziu pe insula s. Elena, înainte căreia s'a plecat cu așa venerațiune, ca și împératul Constantin înainte crucii Domnului, aflate de mama sa Elena.

Filosofii istoriei simțesc mare greutate de a puté afla și distinge, că ore fost-a Napoleon mai mare în strălucirea victoriei de la Jena și Marengo, sau dora pe insula s. Elena, la umbra moderațiunii dictate de s. cruce!?

Paradoxe de acest fel au fost și vor fi tot de una și în diverse forme și faze, înse neschimbat rămâne acel paradox și anume că pe când de o parte tronurile cele mai puternice, cum a fost și a lui Napoleon, se rușineză și dispar, tronul lui Isus Christos; lemnul crucii, va sta și va străluci în etern, pentru că „nu este mórte, unde este Christos!“

Rodna-nouă, 27 Sept. 1901.

Pamfilă Grapini
preot gr. cat.

DIN VENEZUELA.

De Spiridon Gopcevic.

(Continuare.)

Într'aceea aci aflară despre rescólă, și Vargas trimise un batalion intru întimpinare. La Calabozo se întâlniră trupele inimice. Ambe părțile erau într'o formă de tari: câte cinci-sute de bărbați. Ambe părțile să și temeau într'o formă una de alta. De aceea lupta să mărgini într'atâta, că ambe părțile rămăseră într'o depărtare, unde nu bătea glonțul. Scoțând strigăte asurzitoare, pușcând

mereu, injurând infricoșat, ei încercau a se inima reciproc prin: „Adelanté! Coraje!“ (Înainte! Curaj!), înse fără să-i trecă cuiva prin minte, ca într'adevăr să méréă înainte.

Între ast fel de împrejurări nu încăpea în doială, că învingerea era pe partea acelaia, care făcea larmă mai mare. Și acestia au fost soții de luptă a lui Ranchito. După ce strigătele și pușcăturile au durat ziua întregă, munițiunea trupelor regimului s'a isprăvit și de aceea ele se retraseră.

Abia vėzură acésta „liberătorii“, când ei le urmară, scoțând strigăte și mai asurzitoare. Când înse inimicul se opri éráși, eroii se retraseră repede în vechia lor pozițiune și nu împedecară mai mult retragerea trupelor.

Acésta „luptă“, fiind că s'a întâmplat în afară de bătăia glonțului, n'a causat nici o pierdere de ómeni și de aceea Ranchito inspirat dete următorul ordin de zi:

„Soldați! Bravilor fi a lui Bolivar! Eroii laureați ai Venezuelei! Într'un mod eroic v'ați făcut vrednici pentru patrie! Sub conducerea mea v'a succes să reportați una dintre cele mai strălucite învingeri ale veacului acestuia. Spiritul lui Napoleon cel mare privește cu invidie spre voi, pentru că eroii gardei sale vechi nu se pot asemăna cu voi. Învingerea cea glorioasă întrece pe tóte învingerile lui Napoleon, pentru că aceste tot de una îl costau mult, pe când noi n'am pierdut nici un om. Cu ast fel de eroi sé encereșce lumea! Înainte, la Caracas! Victorie sau mórte!“

Un exemplar din acest ordin de zi fu trimis comandantului trupelor regimului. În epistola însoțitoare era scris:

„Ești încunjurat! Predă-te și te denumesc ca general de brigadă. Dacă nu, voi pune să te pusec, pentru că voesci a vėrsa îndesert sângele cetățenilor.“

Comandantul se infrică, și fiind că de bună samă îi plăcea mai bine să devină general, primi propunerea și depuse armele. După aceste Ranchito se denumi pe sine însuși de general de divisiune și înainte mai de parte.

La Francisco se întâlniră éráși cu trupe de ale regimului; rezultatul a fost asemenea celui dintâiu. În modul acesta „armata liberătoare“, când se pregătia să trecă muntele din față orașului Caracas, numără deja două mii de ómeni.

Acum Vargas luă lucrul mai serios și punându-se însuși în fruntea alor trei mii de ómeni, înainte contra lui Ranchito. Pe drum înse jumătate din ómenii săi desertară și ast fel era în minoritate, când la San Sebastian dete peste Ranchito.

Lupta începu după obiceiul țării, adecă în afară de bătăia pușcei. Zădarnice au fost tóte silințele presidentului, să-i facă a merge înainte. După ce au isprăvit întregă munițiunea, ei se vėzu silit a se retrage. Se înțelege că prin acésta inimicul căpeta curaj și cu urlete asurzitoare își din pozițiunile sale. Acest „elan“ aparent băgă spăimă în trupele regimului și câte-va companii se puseră pe fugă. Priu acésta se iscă o panică generală, carea se mai mări, când inimicul încurajat începu a-l urmări de aproape, strigând și impușcând. Înzădar încercă presidentul, să-și opréscă ómenii. Ei nu-l auziau și în fuga lor îl răpiră cu dinșil.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

„Clipe de repaus“ de Sorocova. anunțată de noi. a apărut deja într'un format elegant și plăcut. Are 208 pag. și costă 2 cor. „Sorocova“ cunoscutul scriitor de la Brașov ne e destulă garanție de spiritul cu care sînt scrise schițele și foițele adunate în această broșură.

Tit Chitul: O fată de Taraboston, roman de pe timpul Dacilor, tom I. Gherla 1901 pag. 269 prețul 1 cor. 50 bani plus porto. Tomul II. încă va apăre peste scurt timp. Vom reveni.

Moșul: Carnetul roșu, o interesantă novelă nihilistă. Brașov 1901 pag. 104 prețul 60 bani.

Posta „Unirii“.

On. Io. Crișian, paroch în Zorlenț. Te-ai supărat că n'am publicat senzaționala scire, că pe turnul biserică de acolo s'au pus cruci nouă. Ei, ce se face? așa is redactorii, acestia cam nărăvoși, și Dămine ce eveniment epocal e fapta comunicată! Dar mângăie-te, că o foie mai mare ca „Unirea“ a publicat-o și ast fel și-a satisfăcut dorința. Se aușim de bine!
Romanus. Vom responde în curînd.

Editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa.

La expozițiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și de metal a lui

(34) 49-52

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea din nou a clopotelor stricate, mai de parte spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provădute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorče cu ușurință în ori ce parte, în dată ce clopotele sînt bătute de o

lătore, prin ceea ce sînt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopotele patentate găurite de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sînt provădute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, de cât cele de sistem vechi, așa, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 408 kg. făcut după sistemul vechi. Mai departe se recomandă spre facerea scanelor de fer bătut, de sine stătător, — spre pre-adjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se adă tot de una în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătuit și franco.

MERSUL TRENURILOR pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Oct. 1901.

Budapesta—Predeal				Copșa-mică—Sibiu—Avrig—Făgăraș			
Tren de perșon.	Tren de perșon.	Tren socolarec.		Tren de perșon.	Tren socolarec.	Tren de perșon.	Tren mixt.
10—	8.50	2.10	pl. Viena sos.	1.50	1.50	6.20	2.21
8.30	5.45	9.15	Budapesta	7.10	7.50	6.20	4.43
11.31	9.02	11.12	Szolnok	8.22	5.32	3.25	11.30
1.33	11.33	12.47	P. Ladány	12.54	3.56	1.12	7.10
3.42	1.43	2.11	pl. } Oradea-mare { pl.	11.04	2.38	11.36	12.58
3.58	2.06	2.18	sos. } Sibiu { sos.	10.44	2.31	11.17	8.50
4.38	3.03	2.50	pl. } Mezó-Telegd {	10.07	2.01	10.42	9.15
5.20	3.45	3.26	sos. } Rév {	9.32	1.34	10.08	
5.43	4.06		pl. } Bratca {	9.11		9.50	
6.31	4.52	4.16	Ciucia	8.37	12.52	9.19	
7.16	5.32	4.52	B.-Huedin	7.54	12.20	8.37	
8.06	6.24		Ghârbău	6.54		7.37	
8.33	6.59	5.55	sos. } Cluș { pl.	6.13	11.01	7.—	
8.50	8.30	6.11	pl. } Apahida { sos.	5.24	10.46	6.45	
9.07	8.59	6.27	Ghiriș	5.02	6.27	9.24	
10.14	10.29	7.26	sos. } Cucurdea { pl.	3.40	9.23	5.12	
10.44	11.16	7.50	pl. } Uióra { sos.	3.11	8.54	4.43	
10.56	11.31	7.52	pl. } Vințul de sus {	3.04	8.49	4.33	
11.03	11.40		Aiud	2.58		4.27	
11.12	11.50		sos. } Teiuș { pl.	2.51		4.20	
11.34	12.20	8.16	pl. } Crăciunel {	2.29	8.23	3.59	
11.52	12.46	8.32	sos. } Blăș-Küküllőszög {	2.07	8.06	3.38	
12.24	1.43	8.37	pl. } Micașasa {	1.42	8.00	3.02	
12.58	2.17		sos. } Copșa-mică { sos.	1.09		2.36	
1.02	2.28	9.04	pl. } Mediaș {	12.56	7.34	2.21	
1.45	3.14	9.31	sos. } Elisabetopol {	12.11	7.08	1.44	
2.01	3.33	9.43	pl. } Sighișoara { pl.	11.50	6.56	1.25	
2.15	3.48	9.47	sos. } Hășfalău {	11.14	6.50	1.06	
2.33	4.08	10.01	pl. } Homorod {	10.55	6.37	12.49	
3.04	4.45	10.25	sos. } Agostonfalva {	10.24	6.16	12.18	
3.40	5.27	10.53	pl. } Apața {	9.45	5.49	11.40	
3.47	5.43	11.—	sos. } Feldióra {	9.35	5.42	11.33	
4.03	6.08	11.14	pl. } Brașov { pl.	9.12	5.28	11.16	
5.35	7.52	12.26	sos. } Timiș {	7.46	4.23	10.03	
6.13	8.32	12.58	pl. } Predeal {	7.03	3.50	9.22	
6.43	9.09	1.16	sos. } Bucuresci { pl.	6.38	3.35	8.57	
7.16	9.40	1.35		5.58	3.15	8.27	
8.—	10.25	2.09		5.08	2.45	7.48	
3.55		2.19			2.18	5.—	
4.40		3.01			1.42	4.24	
5.10		3.31			1.12	3.32	
11.55		9.10			9.15	7.50	

Notă: Orele însemnate în stînga stațiunilor sînt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii mai negre însemnă orele de noapte.